ADVIES
Entree Friedesse molen

INLEIDING
Op 11 februari 2014 heeft de gemeenteraad van Leudal de Structuurvisie Buggenumse veld vastgesteld. De structuurvisie ziet op de kwaliteitsmaatregelen voor het Buggenumse veld die nodig zijn, wanneer dit gebied in het kader van de uitbreidingsplannen van Nunhems Netherlands B.V. (nu BASF) wordt bebouwd. Bij de vaststelling van de structuurvisie is door de gemeenteraad besloten dat een adviescommissie zal worden opgericht die zich bezig zal houden met het bedenken van en adviseren over kwaliteitsverbeterende maatregelen genoemd in, of voortvloeiende uit, de Structuurvisie Buggenumse veld (het gebied in de driehoek Neer, Buggenum, Nunhem).

De adviesgroep is op 6 juli 2015 door middel van een eerste bijeenkomst van start gegaan.

PROJECTOMSCHRIJVING

De toegang voor ouderen en gehandicapten naar de Friedesse molen is voor deze doelgroep een groot obstakel. De huidige route is niet geschikt hiervoor: een stenen trap zonder leuningen, ongeschikt voor ouderen of mensen in een rolstoel. Met dit project wordt een goed functionerende hellingbaan ontworpen die voor alle doelgroepen goed te bereiken is, inclusief fietsers. Door het gebruik van natuurlijke en duurzame materialen zal deze historische plek nog meer uitstraling krijgen.

BIJEENKOMST
Het project is – op hoofdlijnen – besproken tijdens de bijeenkomst van de adviesgroep op 6 juli 2020 en 9 november 2020. Hierbij waren aanwezig:
- Dorpsraad Buggenum, dhr. G. Brouns
- Stichting Studiegroep Leudal, dhr. P. Bossenbroek
- Staatsbosheer, de heer G. Jonkman
- Milieufederatie, mevrouw Lenstra
- Dhr. Boonen
- Dhr. Van Melick
- Dhr. Wiltschut
- Dhr. Frenken

OVERWEGINGEN
De adviesgroep heeft op 31 oktober 2016 criteria vastgesteld op grond waarvan projecten in het kader van het Gebiedsfonds Buggenumse veld zullen worden beoordeeld. Het onderhavig plan is op basis van deze criteria beoordeeld.

<u>Criteria</u>
1. Het compensatieproject draagt aantoonbaar bij aan het compenseren van tenminste een van de genoemde omgevingskwaliteiten en vergroot – in samenhang – de belevingswaarde in het gebied;
2. Het compensatieproject vindt, bij voorkeur, plaats in en om het Buggenumse Veld (hierbij gelden projecten binnen het plangebied van de structuurvisie als primaire doelen en projecten buiten het plangebied van de structuurvisie als secundaire doelen).
3. De financiële en fysieke haalbaarheid van het compensatieproject binnen het vereiste Tijdspad moet zijn onderzocht en vaststaan.

Het project voldoet naar het oordeel van de adviesgroep aan de hierboven genoemde criteria.

1. Een van de genoemde omgevingskwaliteiten betreft het terugbrengen of versterken van historische landschapselementen en cultuurhistorische elementen.

De watermolen is samen met Bergerhof in de 13de eeuw een van de belangrijkste bezittingen van het Kapittel van Thorn in Neer. Ook was een zogenoemd laathof (rechtbank) eraan verbonden. De huidige watermolen is gebouwd in 1717. Toen was Godefridus Tobben de molenaar. Naast molenaar was hij ook schepen en later meier van de laatbank. Het dus waarschijnlijk dat de naamgeving aan hem ontleed is. Het geboortehuis van Tobben, het schepenhuis staat nog aan de Engelmanstraat. Samen met het monumentale molenaarshuis eveneens uit 1717 vormt dit monumentale object een uniek ensemble, gelegen op een schilderachtige locatie. De Friedesse molen maakte vroeger deel uit van een van de zeven watermolens die Neer rijk was. In Neer werd er honderden jaren het graan van de plaatselijke boeren gemalen tot 1962.

De stichting Friedesse Molen heeft sinds 1997 geknokt om de molen weer maalvaardig te maken door restauratie en herbouw van de stuw. Dat is gelukt, na medewerking van waterschap, gemeente, provincie, de EU, vele sponsors uit de regio en heel veel draagvlak in het dorp. Na veertig jaar stilstand heropende de molen in juli 2002. De stichting Friedesse molen heeft de watermolen sinds 1999 in erfpacht gekregen en is sinds 2018 eigenaar van de molen. De molen wordt gerund door een twintigtal vrijwilligers en molenaars en is sindsdien elke zondagmiddag opengesteld voor publiek. Dan wordt graan gemalen.
Het molenhuis en de molen zijn beide rijksmonumenten. Het woonhuis heeft zeer markante kopgevels. Het woonhuis verkeerde - na vertrek van de laatste bewoners eind jaren tachtig - dertig jaar lang in deplorabele toestand maar is sinds eind 2017 weer bewoond na algehele restauratie in opdracht van de gebroeders Ruud en Bas Boonen uit Neer. Er zijn nu vijf appartementen. Onder meer door herbouw van de in de herfst 1944 door oorlogshandelingen verloren gegane schuur bij het molenhuis. Hierdoor is het oorspronkelijke carré-vormige bebouwingsoppervlak van het molenhuis hersteld.

Door nu de toegangsweg naar de Friedesse molen te verbeteren, wordt deze voor Neer belangrijke cultuurhistorische locatie beter toegankelijk. Dit levert een versterking op van dit cultuurhistorische element in het Buggenumse veld waardoor de belevingswaarde in het gebied wordt vergroot. Daarnaast is er een 'Romeins ommetje' in de maak, een wandelroute door Neer en het Buggenumse veld langs diverse historische plekken. Deze route loopt langs de Friedesse molen. Door de verbetering van de toegangsweg naar de Friedesse molen wordt dit Romeins ommetje ook voor minder mobiele wandelaars goed begaanbaar.

2. Het project vindt plaats in het Buggenumse veld. Deze locatie valt binnen de grenzen van het gebied.

3. Het project kan binnen korte termijn (2 weken) worden gerealiseerd.

Er is sprake van verbetering van de genoemde omgevingskwaliteiten. De adviesgroep adviseert dan ook voor dit project de gevraagde bijdrage beschikbaar te stellen vanuit het gebiedsfonds.

<u>Prioritering</u>
Ten aanzien van prioritering geldt op basis van het kader het volgende. De prioritering zal worden bepaald door de mate waarin een project aan de bovenstaande criteria voldoet. (…) Ten aanzien van de weging en prioritering van de projecten gelden voorts de volgende uitgangspunten:

1. Een project dat (aantoonbaar) direct te maken heeft met de compensatie van het verlies aan de genoemde omgevingskwaliteiten én dat in lijn met de bouwstroom van Nunhems, én in de "driehoek", kan worden gerealiseerd en bovendien ten minste 30 jaar wordt beheerd geniet daarbij een hoge prioriteit.
2. De diverse compensatieprojecten tezamen dienen uiteindelijk tegemoet te komen aan het herstel van alle vier omgevingskwaliteiten. De adviesgroep bewaakt dit en stuurt hier zo nodig in.

Omdat het project naar het oordeel van de adviesgroep bijdraagt aan de verbetering van de omgevingskwaliteiten direct in het Buggenumse veld, en het projecten direct uitvoerbaar is, wordt prioriteit aan dit project toegekend.

ADVIES EN VOORWAARDEN
De adviesgroep adviseert het college, gelet op de overwegingen, medewerking te verlenen aan het project:
1. Entree Friedesse molen
en hiervoor de gevraagde financiële bijdrage van € 14.662,84 beschikbaar te stellen.

Aldus opgemaakt naar aanleiding van hetgeen besproken is tijdens de bijeenkomst op 6 juli 2020.

BIJLAGE(N)

1. Criteria compensatieprojecten Structuurvisie Buggenumse veld.
2. Planvoorstel kwaliteitsimpuls pluktuin Gooreweg Buggenum